

Historik – historismus – dějepisectví. Nad životem a dílem Jaroslava Marka. K vydání připravil Radomír Vlček. Práce Historického ústavu AV ČR, Opera Institutii Historici Pragae, řada A-Monographia, sv. 71, Praha, Historický ústav 2016, 128 s. ISBN 978-80-7286-277-1

Moderní české dějepisectví, které je tradičně spojováno s osobností Jaroslava Golla a působením jeho školy na pražské Karlově univerzitě, určitě není chudé na významné osobnosti. Avšak takových osobností, které by vytvořily skupiny svých pokračovatelů, tedy školu, mnoho není. A takových, kteří by vskutku cenným způsobem přispěli do pokladnice metodologické a tematické tvorby dalších generací, již vůbec ne. Domníváme se proto, že je třeba si stále připomínat přínos těch, kteří tak vskutku činili.

K tomu chce přispět i předkládaná publikace. Jde jí především o otevření prostoru k dalšímu přemýšlení. Předložený text je historiografickou analýzou aktuálních historiografických otázek souvisejících se životem a dílem Jaroslava Marka, k tomu, jak je prožíval, jak je formuloval a vysvětloval, čím byl přínosem pro dějiny dějepisectví a historickou vědu vůbec. Jistě je možné namítnout, že publikace nepřináší vyčerpávající bilanci Markova života a díla, ale to nebylo jejím záměrem. Nešlo o sepsání biografie. Jaroslav Marek patřil k předním českým historikům druhé poloviny 20. století. Byl velkým znalcem dějepisectví, jeho dějin, teorie a filozofie. Jeho texty byly vždy hluboce promyšlené a inspirující. Proto zůstávají dodnes trvalou hodnotou a budou cenné i pro příští generace. To je ostatně hlavní důvod, proč právě Markovu odkazu zasvěcujeme tuto knihu. Knihu, ve které čtenář najde analýzy jeho děl stejně jako vzpomínky jeho kolegů a žáků. O významu Markova díla vypovídá i skutečnost, že se nejedná o první knihu svého druhu. Vedle jubilejního sborníku z roku 1996 máme k dispozici kolektivní monografii Kultura jako téma a problém dějepisectví, věnovanou Jaroslavu Markovi jako kulturnímu historikovi.

Předložená monografie není jejich pokračováním ani doplněním. Je samostatnou publikací kladoucí si za cíl ukázat životní mezníky a postoje, tematické volby a metodologické přístupy Jaroslava Marka a současně jejich prostřednictvím podnítit čtenáře k přemýšlení o dějinách. K tomu ostatně nutil své čtenáře i Jaroslav Marek – k tomu co vynikající český historik Dušan Třeštík označoval ve svých esejích „promyšlením dějin“.

Radomír Vlček